

Focus op veldverlichting

LI sports gaat steeds verder met verduurzaming (hockey)verlichting

Met zijn bedrijf LI sports is Joran de Witte gespecialiseerd in het verlichten van sportaccommodaties. Van lichtadvies tot ontwerp en het leveren en installeren van lichtinstallaties: het bedrijf uit Goes doet dat voor talloze gemeenten en sportverenigingen. Vanuit Zeeland, verspreid over heel Nederland. 'We werken zowel voor binnen- als buitensportaccommodaties.' De Witte vertelt graag over zijn werk dat niet zo makkelijk is als het lijkt.

Auteur: Johan Koning

'Het overgrote deel van onze klanten is buitensport. Tegenwoordig veel padelbanen, maar ook honkbalvelden. En natuurlijk voetbal en hockey. Padel en honkbal liggen qua lichtvraag mijlener uit elkaar. Padel vraagt om lage masten van een paar meter, met juist een breedstralende verlichting voor een goede dekking van de padelkooi; bij honkbal en softbal hebben ze dan weer heel hoge masten. Dan kijk je meer naar de hoeveelheid lux die je op acht of tien meter hoogte hebt, dan op één meter van de grond.'

'Hockey en ook voetbal zijn voor ons de meest standaard toepassingen. Ook omdat ze het meest voorkomen. Wij werken landelijk; dat is ook aan de projectenpagina op onze site te zien. Maar we maken ook steeds vaker een uitstapje naar België. En in Spanje zijn we ook sinds een half jaar actief met het verlichten van sportaccommodaties.' Dat uitstapje naar Zuid-Europa is niet het enige nieuwe dat De Witte te melden heeft, blijkt later tijdens het gesprek.

Besparing

Waar LI sports vooral in is gespecialiseerd, is het verduurzamen van lichtinstallaties van arma-

tuur tot in de meterkast. 'De transitie van gasontlading naar ledverlichting.' Led ontwikkelt zich nog steeds, weet De Witte. 'We drukken die ontwikkeling vaak uit in lumen per watt: hoeveel licht geeft een armatuur en hoeveel vermogen heeft het daarvoor nodig? Tien jaar geleden begonnen we met ongeveer 50 lumen per watt als omrekenfactor. Ter vergelijking: halogeen is met 5 tot 10 lumen per watt behoorlijk inefficiënt en zet vermogen vooral om in warmte in plaats van licht.' Die cijfers van led uit de beginfase zijn tegenwoordig al lang en breed verbeterd. 'Inmiddels hebben we de laatste generatie led in onze armaturen toegepast; die gaan richting de 200 lumen per watt. Dat betekent in feite dat je als sportclub met deze nieuwe techniek de ledarmaturen die zes jaar geleden geplaatst zijn, kunt vervangen en dan nog een besparing van 20 tot 25 procent realiseert, led tegenover led.'

Voldoende werk te doen

Lang niet iedere sportvereniging is al over naar led. 'Ik denk dat nu ongeveer 35 procent van de markt de overstap heeft gemaakt. Dus we moeten nog wel wat doen,' lacht De Witte. 'Ik

De Witte rekent voor dat daar flink bespaard kan worden bij vervanging. 'Je ziet dat de garantie verlopen is en dat er vervolgens hoge onderhoudskosten komen voor de armaturen. Moeten de eigenaren, clubs of gemeenten, ineens duizend euro gaan betalen omdat er een driver, belangrijke elektronica, stuk is. Bovendien moet het armatuur dan soms ook nog eens weg om op de fabriek gerepareerd te worden. En,' somt hij nog een nadeel op van de armaturen van de eerste generatie, 'die geven ook nog eens heel veel lichthinder voor de omgeving.'

'Een hockeyveld is relatief gemakkelijk te verlichten. Het gaat meestal om acht masten, dus dan heb je meerdere lichtpunten. We kijken dan vooral naar de gelijkmatigheid, zodat je overal ongeveer dezelfde hoeveelheid licht hebt; geen donkere plekken. Waar wij als bedrijf vooral onderscheid kunnen brengen in vergelijking met de concurrentie, is het energieverbruik. Dat loopt behoorlijk uit elkaar door verschillende technieken.'

Geen standaardoplossingen

'Onze concurrenten hebben heel veel standaardoplossingen qua vermogens, bijvoorbeeld armaturen van 1000 en 1500 watt. Wij bieden met ons DarkLicht-assortiment veel meer variatie in vermogens, waardoor we qua lichtontwerp het perfecte plaatje kunnen realiseren. Zo hebben we modellen vanaf 320 watt tot en met 1800 watt. Daarmee kunnen we vaak een stuk boven de gestelde normen komen qua

zie sowieso nog voldoende werk: de armaturen die tussen 2010 en 2016 geplaatst zijn, zullen allemaal nog een vervangmoment nodig gaan hebben. Die lampen die toen op de markt zijn gezet, waren vooral ontworpen op basis van terugverdientijd, niet zozeer op of ze ook twintig jaar mee konden gaan. Je kunt ook te vroeg in een markt stappen en dat is de reden dat wij pas vrij laat deze markt gingen bedienen.'

gelijkmatigheid, maar zorgen we tegelijkertijd voor minder energieverbruik. Andere merken moeten het licht vaak terugdimmen om aan de norm te voldoen en wij zijn in staat wat meer maatwerk te bieden.'

'Onze producten worden niet in grote volumes gemaakt. Zodoende kunnen wij ook sneller aanpassingen aan producten doen. Bijvoorbeeld als iets toch niet goed blijkt te werken of als er nieuwe interessante technieken komen. Dat komt de kwaliteit ten goede.' 'We willen lichtoplossingen leveren waar de sportclub geen kosten meer aan heeft en die in principe levenslang meegaan. We willen een eerlijk verhaal brengen en daar ontbreekt het nogal eens aan in de markt. Led brengt een belofte van tienduizenden tot zelfs honderduizenden branduren. Een hockeyclub heeft ongeveer vijfhonderd tot zevenhonderd branduren op jaarbasis nodig. Wanneer je dan een garantie van vijf jaar krijgt, dan strookt dat niet met elkaar. Dit komt deels door de gebruikte materialen die vaak een kortere levensduur hebben dan de ledtechniek zelf. Daar is nog veel winst te halen en we adviseren verenigingen en gemeenten om ook vooral naar materiaalgebruik te kijken.'

Garantie op hele constructie

'Die leds halen de levensduur wel en zijn inmiddels een bewezen technologie. Maar wat als er problemen komen met de andere onderdelen? Er zijn redelijk wat vochtproblemen in de markt. Bij oude gaslampen was vocht niet zo'n probleem. Bij led, met al die elektronica en printplaatjes, is het funest en gaan ze kapot. Vaak komt het vocht via de kabel of kabelinvoer naar binnen. Bij de meeste aanbieders hangen die kabels in weer en wind rond zo'n hockeyveld. Normaal gaat een kabel wel dertig jaar mee, maar onder weersinvloeden wordt die levensduur ingekort naar ongeveer tien jaar.'

'Juist daarop focussen wij ons: dat de behuizing en de hele constructie goed zijn afgewerkt en dat de verlichting beschermd is tegen invloeden van buitenaf. Daarom kunnen wij ook standaard tien jaar garantie geven. Vanaf het begin hebben we gezegd dat we geen prijsvechter willen zijn, maar op de lange termijn zijn klanten bij ons het goedkoopste uit, daar ben ik van overtuigd.'

'We kunnen zo'n hoge kwaliteit tegen marktconforme prijzen bieden door korte lijnen

Het team van LI sports

VV Katwijk met DarkLicht

en directe kanalen. Onze producten worden in Nederland ontwikkeld en ontworpen en in Azië gemaakt, in een fabriek met Nederlands management. Alle communicatie gaat ook gewoon in het Nederlands. De producten komen hier aan in zeecontainers en wij hangen ze dan direct op. Dat scheelt ook weer in de kosten.'

'Een hockeyveld is relatief gemakkelijk te verlichten. We kijken vooral naar de gelijkmatigheid, zodat je overal ongeveer dezelfde hoeveelheid licht hebt'

Daarmee heeft zijn bedrijf zo'n tien procent van de markt in Nederland in handen. 'Bij LHC Roomburg in Leiden hebben we het veld zeer recent nog van DarkLicht voorzien. Leiden is een mooie stad, waar veel aandacht is voor lichtvervuiling. Ze willen juist vooruitlopen in de bestrijding daarvan en dan is DarkLicht de perfecte oplossing. Een ander project is dat van RKHV Union in Malden, vlak bij Nijmegen. Daar zijn afgelopen zomer internationale wedstrijden geweest, vier velden met onze verlichting.'

Sportverlichting-as-a-service

En LI sports komt dit jaar met een nieuwe dienst. De Witte: 'We willen dat deze innovatieve lichttechnieken voor elke sportvereniging bereikbaar zijn, zodat deze kunnen bijdragen aan hun duurzaamheidsambities. Door de verlichting in een circulair huurmodel, sportverlichting-as-a-service, aan te bieden halen we de investering, maar ook alle risico's weg bij sportverenigingen. Je kunt je afvragen of je als vereniging eigenaar moet willen zijn van al die duurzaamheidsproducten, zoals zonnepanelen, warmtepompen, ledverlichting enzovoort. Op de lange termijn, na de garantie, levert dit een flinke verantwoording en onderhoudspost op. Daarnaast ontwikkelen deze technologieën flink door de komende jaren en ben je al snel eigenaar van een verouderd systeem. Persoonlijk ben ik van mening dat investeren in duurzaamheid niet ten koste mag gaan van geld voor de sport.'

'Ook moeten verenigingen nu vaak kiezen tussen maatregelen om budgetredenen. Ze kiezen dan bijvoorbeeld voor zonnepanelen, omdat die de snelste terugverdientijd hebben. Daarbij wordt totaal geen rekening gehouden met de salderingsregeling en de dynamische energiecontracten waar we in rap tempo op zijn gaan afstemmen. Wanneer ze eerst hun energieverbruik naar beneden brengen, met bijvoorbeeld aanpassing van de veldverlichting naar led, dan zijn er veel minder zonnepanelen nodig en creëer je misschien zelfs ruimte om de vastrechtkosten naar beneden te brengen. Met ons huurmodel kunnen ze wel de juiste volgorde, conform *Trias Energetica*, aanhouden en is het een win-win.'

'Met DarkLicht wordt tot bijna zeventig procent bespaard op energiekosten en daarnaast vaak honderden tot duizenden euro's op onderhoud en verlaging aansluitkosten netbeheerder. Onze huurtarieven zijn in veel situaties een stuk lager dan de besparing per maand. Dus zonder investering wordt er vanaf het eerste moment een besparing gerealiseerd. Daarbij komt dat je als vereniging geen verrassingen hebt en jaarlijks weet waar je aan toe bent qua kosten. 'Het grootste voordeel van dit concept is echter dat we in de toekomst de nieuwste technieken in de bestaande armatuurbehuizing kunnen toepassen. Daardoor kunnen we met onze klanten altijd voor maximale energiebesparing gaan en zetten we het concept volledig modulair en circulair in.

'We zijn nu in gesprek met de eerste gemeenten om dit jaar de eerste projecten op basis van dit model te realiseren. Eerst gaan we het kleinschalig uitrollen en van daaruit doorontwikkelen aan de hand van de klantwensen die voorbijkomen. Verenigingen en gemeenten die interesse hebben, kunnen bij ons aankloppen en we gaan dan samen kijken of we het concept passend voor ze kunnen maken. 'Ik ben heel benieuwd of de markt hier klaar voor is. Het is een beetje de filosofie van de architect Thomas Rau: ik geloof, net als Thomas, in de transitie van bezit naar gebruik, zeker in de sport.

'We willen graag dat de meest innovatieve led-technologie voor iedere vereniging bereikbaar is, voor hockey, maar ook voor andere sporten. Op deze manier kunnen we dat realiseren.'

www.li-sports.com

BE SOCIAL
Scan, lees & deel!